

Alusta alkaen 22.

Savonlinnan Tuomiokirkko 3.4.2008

1 Moos 17:1-27

Jumala Kaikkivaltias = El Shaddai

Kun Abram oli yhdeksänkymmenenyhdeksän vuoden ikäinen, Herra ilmestyi hänelle ja sanoi: "Minä olen Jumala, Kaikkivaltias. Vaella koko sydämestäsi minun tahtoni mukaisesti, niin minä otan sinut liittoon kanssani ja teen suureksi sinun jälkeläistesi määrän." (1 Moos 17:1-3)

Aabraham on nyt siis 99 –vuotias. Edellisen luvun viimeisessä jakeessa kerrotaan, että hän oli 86 –vuotias kun hänen poikansa Ismael syntyi. Välissä on siis 13 vuotta, jona Aabrahamin elämässä ei tapahtunut mitään niin merkittävää, että Jumalan sana katsoisi tarpeelliseksi siitä meille kertoa. Jumalan myllyt jauhavat hitaasti. 13 vuotta on hänelle vain lyhyt hetki.

Mutta 13 vuoden kuluttua Jumala otti Aabrahamiin uudelleen konkreettista yhteyttä. Kyllä Aabraham tietenkin siinä välissäkin eli Jumalan kasvojen edessä ja oli rukousyhteydessä hänen kanssaan, mutta ei sillä tavoin saanut kuulla hänen ääntään kuin nyt kerrotuissa tapahtumissa.

Nyt Jumala alkaa paljastaa aiempaa tarkemmin sitä, mitä hänen Aabrahamille lupaamansa liitto tarkoittaisi. Aabraham johdetaan pikkuhiljaa yhä syvemmälle Jumalan lupaamaan liittoon.

Rintojen Jumala?

"Minä olen Jumala, Kaikkivaltias". Hепreankielisessä alkutekstissä tuo kuuluu "El Shaddai". El tarkoittaa Jumalaa, mutta tutkijat eivät ole varmoja siitä, mitä Shaddai tarkoittaa. Yleensä se käännetään sanalla Kaikkivaltias, mutta Shaddai voi olla myös johdettu rintoja tarkoittavasta sanasta. Shaddai tarkoittaisi tällöin Jumalaa, joka ruokkii ja ravitsee ja ylläpitää, niin kuin imettävä äiti ylläpitää ja siunaa rinnoillaan lastaan. Muualla kuin tässä El Shaddai on esim. seuraavissa kohdissa: 1 Moos 28:3, 35:11, 43:14, 48:3, 2 Moos 6:3, 4 Moos 24:4.

Näistä käännösarveluista voi tehdä sen johtopäätöksen, että Herra käyttää itsestään nimeä El Shaddai, koska hän on kaikkivaltias, joka ruokkii ja hoivaa kokonaisvaltaisesti.

Englanninkielisissä maissa jotkut ovat siksi ruvenneet tasapuolisuuden vuoksi käyttämään Jumalasta myös naispuolista pronominia "she" ja ovat jopa muunteneet Isä meidän –rukousta "Our Mother and Father, who art in heaven ..."

Tämä on kuitenkin ihan turhaa ja harhaanjohtavaa ja siksi väärin. On melko selvää, että ei Jumala isä eikä äiti siksi, että hän olisi uros tai naaras, mies tai nainen. Jos Jumalasta ruvetaan puhumaan pronomiinilla "she", se on niin provosoiva muutos, että se vie huomion väistämättä kysymykseen Jumalan sukupuolesta. Kristittyjen on puhuttava Jumalasta Isänä, ei siksi, että he uskoisivat Jumalan olevan mies, vaan siksi, että Jeesus puhui Jumalasta Isänään ja sanoi että hän on meidän Isämme.

Koska me emme tiedä Kaikkivaltiaasta Jumalasta mitään muutoin kuin Jeesuksen ja Raamatun kautta, emme me voi ruveta keksimään omia määritelmiämme hänelle. Meidän on puhuttava hänestä siten, kuin hän on itsensä meille ilmoittanut.

Tämän ilmoituksen mukaan Jumalassa on äidillisiä ja naisellisia ominaisuuksia. Hän on mm. El Shaddai, Rintojen Jumala. Mutta tätä ei pidä ymmärtää niin, että hän on Jumalatar. Hän on sukupuolten yläpuolella. Kun hän loi ihmisen kuvakseen, niin hänen tarvitsi luoda molemmat sukupuolet, mies ja nainen. ”Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät”.

Jumalan ja hänen tahtonsa kokosydämisestä rakastamisesta

Jumalan kokonaisvaltaiseen, ruokkivaan hoivaan kuuluu myös se, että Aabraham olisi koko sydämestään Herran oma ja rakastaisi hänen tahtoaan.

Joissain kristillisissä piireissä pidetään paljon ääntä siitä, että ihmisen on oltava ”kokosydämisesti antautunut Jumalan tahtoon”. Näinhän asia tietysti onkin, Jumalan laki vaatii koko ihmisen. Vanhassa testamentissa Jumala useaan otteeseen sanoo, että sydän ei voi olla jakautunut jumalasuhteen asioissa. Myös Jeesus sanoi: ”Jos joku tahtoo seurata minua, mutta ei jätä kaikkea, mitä hänellä on, se ei voi olla minun opetuslapseni.”

Minusta Aabrahamin tapaus kuitenkin osoittaa, että ei ihminen voi omalla päätöksellään tai edes painostuksella ”antautua kokosydämisesti”. Jumala vaikuttaa sen kristityn elämässä pikkuhiljaa, johdattaa hänet armollaan yhä syvempää jumalasuhteeseen ja Jumalan tahdon rakastamiseen. Tästä ehkä kaunein esimerkki on Psalmi 119. Se on hengästyttävän pitkä (176 jaetta) Jumalan lain ylistys:

Ellei sinun lakisi olisi ollut minun iloni, olisin menehtynyt kurjuuteeni. En minä ikinä unhotta sinun asetuksiasi, sillä niillä sinä minut virvoitat. Sinun omasi minä olen, pelasta minut. (Ps 119:92-94)

Kaikella täydellisellä on rajansa, sen minä olen nähnyt, mutta sinun käskysi ovat ylen avarat. Kuinka sinun lakisi onkaan minulle rakas! Kaiken päivää minä sitä tutkiskelen. (Ps 199:96-97)

Sinun kätesi olkoon minun apuni, sillä minä olen valinnut sinun asetuksesi. Minä ikävöitsen pelastusta sinulta, Herra, ja sinun lakisi on minun iloni. Saakoon minun sieluni elää ja ylistää sinua, ja sinun oikeutesi minua auttakoot. Minä olen eksesyksissä kuin kadonnut lammas; etsi palvelijaasi, sillä minä en unhotta sinun käskyjäsi. (Ps 119:173-176)

Luther kertoi mietiskelevänsä Psalmia 119 joka päivä. Ja kuitenkin hän oli kirkkohistorian ehkä kovin lakihenkisyyden vastustaja.

Tämä näennäinen ristiriita selittyy sillä, että Jumalan sana saa aikaan sen, mistä se puhuu. Lupauksillaan Jumala synnyttää ihmisessä hengellistä elämää, ja sen seurauksena hän alkaa aste asteelta rakastaa Jumalan tahtoa yhä enemmän. Se on kuitenkin koko elämän kestävä prosessi, jossa 13 vuotta ei ole mitenkään tavaton mittayksikkö. Eikä tässä prosessissa tämän elämän aikana koskaan päästä loppuun asti. Olen joskus tavannut kristityn, joka ei omasta mielestään ole kahteen viikkoon tehnyt lainkaan syntiä, mutta sellainen ihminen on sokea omalle itselleen ja vailla itsetuntemusta.

Abram saa uuden nimen

Abram heittäytyi kasvoilleen, ja Jumala sanoi hänelle: "Tällainen on liitto, johon minä sinut otan. Sinusta on tuleva monien kansojen kantaisä. Älköön siis nimesi enää olko Abram, vaan olkoon se Abraham, koska minä teen sinusta kansojen paljouden isän. Minä annan sinulle paljon jälkeläisiä, ja sinusta on polveutuva kansakuntia ja kuninkaita. Minä pidän voimassa liiton sinun ja myös sinun jälkeläistesi kanssa, ikuisen liiton sukupolvesta toiseen, ja minä olen oleva sinun Jumalasi ja sinun jälkeläistesi Jumala. Minä annan sinulle ja jälkeläisillesi pysyväksi perintömaaksi koko Kanaaninmaan, jossa nyt asut muukalaisena, ja minä olen myös sinun jälkeläistesi Jumala." (1 Moos 17:3-8)

Jumala toistaa jo antamansa lupauksen liitosta, jälkeläisistä ja Luvatusta maasta. Samalla hän antaa Abramille uuden nimen, Abraham, jolla hänet yleisesti tunnetaan. Nimen muutokseen kuuluu sisään lupaus. Abraham tarkoittaa ”kansojen paljouden isä”. Hänen entinen nimensä Abram tarkoitti ”korkea isä”. Olisiko nimenmuutoksessa kyse myös siitä, että tullessaan Jumalan lupaaman paljouden isäksi Abram samalla joutui luopumaan korkeudestaan ja ylhäisyydestään?

Liiton merkki

Jumala puhui edelleen Abrahamille: "Pysykää uskollisesti tässä liitossa, sinä ja sinun jälkeläisesi sukupolvesta toiseen. Tämä ehto teidän on täytettävä siinä liitossa, jonka olen tehnyt sinun ja sinun jälkeläistesi kanssa: teidän tulee ympärileikata jokainen mies ja poikalapsi. Leikkauttakaa pois esinahkanne. Tämä on merkinä liitosta, joka on meidän välillämme, minun ja teidän. Kahdeksantena päivänä syntymästä ympärileikattakoon jokainen poikalapsi sukupolvesta toiseen. Ympärileikattakoon kaikki talossasi syntyneet orjat samoin kuin heimoosi kuulumattomat orjat, jotka itsellesi ostat, siis jokainen talossasi syntynyt tai rahalla ostamasi orja. Näin te kannatte ruumiissanne merkkiä siitä, että minun tekemäni liitto on ikuinen. Mutta jokainen ympärileikkaamaton poistettakoon kansansa parista. Hän on rikkonut liiton." (1 Moos 17:9-14)

Ympärileikkaus oli merkki, joka ihmisten puolelta liitti kansan Herraan. Se oli vanhan liiton ”sakramentti”. Uudessa liitossa sitä vastaa ja sen on korvannut kaste Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Niin Pietari sanoi heille: ”Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan.” (Apt 2:38)

Tiedättehän, että meidät kaikki Kristukseen Jeesukseen kastetut on kastettu hänen kuolemaansa. Näin meidät kasteessa annettiin kuolemaan ja haudattiin yhdessä hänen kanssaan, jotta mekin alkaisimme elää uutta elämää, niin kuin Kristus Isän kirkkauden voimalla herätettiin kuolleista. (Room 6:3-4)

Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällemme pukeneet. (Gal 3:27)

Luvattu jälkeläinen syntyykin Saarasta

Sitten Jumala selventää Abramille jotain ratkaisevan uutta siitä pelastussuunnitelmasta ja liitosta, jota hän oli Abrahamin kanssa tekemässä:

Jumala sanoi vielä Abrahamille: "Vaimoasi Saraita älä enää kutsu Saraiksi, vaan hänen nimensä olkoon Saara. Minä siunaan häntä ja annan hänen synnyttää sinulle pojan. Minä siunaan häntä: monet kansakunnat saavat hänestä alkunsa, ja hänestä polveutuu kansojen kuninkaita." (1 Moos 17:15-17)

Abraham oli tietysti ollut 13 vuotta siinä uskossa, että Hagarin hänelle synnyttämä Ismael olisi se luvattu jälkeläinen, josta Herra oli puhunut. Mutta nyt selviääkin, että Jumala oli koko ajan suunnitellut jotain muuta. Abram saisi luvattun jälkeläisen omasta vaimostaan Saraista.

Siksi Sarainkin nimi piti muuttua. Hänen uusi nimensä olisi Saara, ”ruhtinatar”. Se, joka oli alennettu aluksi omaa orjatartaan alemmaksi, sai nyt Jumalalta ruhtinattaren nimen ja arvon.

Abraham nauraa

Abraham heittäytyi kasvoilleen, mutta naurahti, sillä hän ajatteli: "Voiko satavuotiaalle miehelle muka syntyä lapsia, ja voisiko Saara, joka on yhdeksänkymmenen, vielä synnyttää? Ja Abraham sanoi Jumalalle: "Kunpa Ismael saisi elää sinun huolenpitosi alaisena!" Jumala sanoi: "Vaimosi Saara synnyttää sinulle pojan, ja sinun tulee antaa hänelle nimeksi Iisak. Minä pidän voimassa liiton myös hänen kanssaan, ja se pysyy ikuisesti voimassa hänen jälkeläistensäkin kanssa. Ja minä toteutan myös sen, mitä pyysit Ismaelin puolesta. Minä siunaan häntä, teen hänet hedelmälliseksi ja annan hänelle suuren joukon jälkeläisiä. Hänestä tulee kahdentoista ruhtinaan isä, ja minä teen hänestä suuren kansan. Mutta minun liittoni jatkuu Iisakin kanssa, jonka Saara synnyttää ensi vuonna tähän aikaan." Sanottuaan tämän kaiken Abrahamille Jumala kohosi hänen luotaan pois. (1 Moos 17:17-22).

Luther selittää tätä kohtaa siten, että Abraham ilahtui kuullessaan saavansa Saarasta pojan. Sanat on Lutherin mielestä lausuttu ihmetellen ja riemuitten. Tähän Lutherin mielestä viittaavat Jeesuksen sanat ”Aabraham näki minun päiväni ja riemuitsi siitä” (Joh 8:56)

Minä kuitenkin luulen, että Jumalan lupaus oli Abrahamista niin uskomaton, että hän purskahti siksi nauruun. Jos 99 –vuotias ukko vielä voisikin siittää lapsen, niin voisiko hänen 90 –vuotias vaimonsa tulla raskaaksi. Se oli kyllä liian paksua!

Jumalan lupaukset ovat kohtuuttomia. Näin on myös Uudessa testamentissa. Miten se muka voisi pitää paikkansa, että lähes 2000 vuotta sitten olisi kuolleista herätetty Messias, ja vielä siten, että hän olisi voittanut kuoleman ja syyllisyyden myös minun puolestani?

Kuitenkin Jumala vastaa sanastaan. "Vaimosi Saara synnyttää sinulle pojan, ja sinun tulee antaa hänelle nimeksi Iisak." Pojalle määrättyssä nimessä on hyväntahtoinen piikki Abramia vastaan. Kun hän näkisi poikansa Iisakin ja eläisi hänen kanssaan, niin hän näkisi joka päivä silmiensä edessä sen, kuinka Jumala teki pilaa hänen epäuskostaan Iisak –nimisellä pojalla. Iisak tarkoittaa nimittäin ”hän nauraa”. Mutta se pila oli hyväntahtoista. Abram saisi päivitellen muistella sitä, kuinka tyhmää on pitää mahdottomina Jumalan vilsimpiäkään lupauksia.

Uudessa testamentissa tästä samasta asiasta puhuu mm. Ef 3:20:

Mutta [kunnia] hänelle, joka voi tehdä enemmän, monin veroin enemmän kuin kaikki, mitä me anomme tai ymmärrämme, sen voiman mukaan, joka meissä vaikuttaa.

Minusta tuntuu joskus siltä, että nykypäivänä eurooppalaiset kirkot on vallannut jonkinlainen alistunut tappiomieliala. Se on turhaa. Jumalan lupaukset ovat edelleen voimassa. Hän on edelleen Kaikkivaltias.

Niin Abraham ympärileikkasi vielä samana päivänä poikansa Ismaelin ja talonsa muut miehet ja poika- lapset, sekä oman väen että rahalla ostamansa orjat, kuten Jumala oli käsenyt hänen tehdä. Abraham oli yhdeksänkymmentäyhdeksänvuotias, kun hänen esinahkansa leikattiin, ja hänen poikansa Ismael oli kolmetoistavuotias, kun hänen esinahkansa leikattiin. Tuona samana päivänä ympärileikattiin Abraham, hänen poikansa Ismael ja heidän kanssaan kaikki palvelijat, sekä talossa syntyneet että muukalaisten joukosta ostetut. (1 Moos 17:23-27)

Kaikki Abrahamin taloudessa astuivat liittoon Jumalan kanssa, sekä lapset että aikuiset, sekä orjat että vapaat. Tällä perusteella on ymmärrettävää, että uuteen liittoonkin otetaan kasteessa lapsia, jotka eivät vielä itse kykene päättämään jumalasuhteestaan. Tämä ei tietenkään tee tyhjäksi henkilökohtaista uskoa eli sen oppimista, että kyse on henkilökohtaisesta liitosta minun ja Jumalan välillä.